

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 150
van **SUZY WOUTERS**
datum: 20 november 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Diabetes - Onderzoek

Op 14 november 2020 was er de 30ste editie van Wereld Diabetes Dag. Op deze dag wordt er extra aandacht gevraagd voor de zorg die de ziekte met zich meebrengt. Momenteel hebben 1 op de 10 volwassenen diabetes (type 1 en type 2), van wie ongeveer 500.000 mensen in Vlaanderen. Het probleem met diabetes is dat het vaak een onzichtbare ziekte is, met als gevolg dat 1 op de 3 niet gediagnosticeerd is. Het is nochtans cruciaal dat diabetes op tijd gediagnosticeerd wordt om te voorzien in de gepaste behandeling. Indien hoge én lage bloedsuikers niet worden voorkomen, kan dat zelfs de dood tot gevolg hebben.

Het aantal mensen met diabetes blijft toenemen. Diabetes komt ook meer en meer voor bij kinderen op jongere leeftijd. Van de bevolking is 86% van mening dat er meer onderzoek zou moeten gebeuren naar de oorzaken en behandeling van diabetes. De Diabetes Liga vraagt dan ook meer onderzoek naar deze ziekte.

1. Gaat de minister extra investeren in wetenschappelijk onderzoek rond diabetes? Zo ja, hoeveel?
2. Neemt de minister initiatieven om de bevolking meer te sensibiliseren rond deze ziekte? Zo ja, welke? Zo niet, is de minister van plan dat te doen?
3. Welke initiatieven kan de minister nemen om ervoor te zorgen dat de trend dat meer en meer mensen diabetes krijgen, kan keren?
4. Twee projecten, E-CLAIR-project en de CRISTAL-studie, werden geselecteerd door het Diabetes Liga Onderzoeksfonds.

Kan de minister het verloop van deze onderzoeken toelichten?

ANTWOORD

op vraag nr. 150 van 20 november 2020

van **SUZY WOUTERS**

1. De focus binnen mijn beleid rond diabetes in het bijzonder ligt voornamelijk op de vroegdetectie en -interventie. Hoewel bijkomend wetenschappelijk onderzoek naar de ziekte ontegensprekelijk belangrijk is, zal ik vooral inzetten op de implementatie van methodieken die al onderbouwd zijn en waarvan we weten dat ze op het terrein werken en de gezondheid van de bevolking verbeteren.
2. We plannen geen algemene campagnes rond diabetes. Vanuit de gezondheidsdoelstelling "De Vlaming leeft gezonder in 2025" is er een algemene strategie om de bevolking meer te laten bewegen en gezonder te doen eten. Deze campagnes en methodieken gaan uit van positieve communicatie en richten zich niet op het vermijden van een bepaalde ziekte. Voorbeelden zijn de voedings- en bewegingsdriehoek, Gezonde School, 10.000 stappen, etc.

Gezonde voeding en beweging heeft ook op zoveel ziektes een impact dat het onmogelijk is vanuit elk ziektebeeld gezonde voeding en bewegen te promoten.

3. Ik zal het screenings- en vroeginterventieproject Halt2diabetes verder ondersteunen binnen de beheersovereenkomst die we in 2019 sloten met de Diabetes Liga. Dit project spoort mensen met een verhoogd risico op en leidt hen toe naar een gericht leefstijlaanbod. Dit loopt in een beperkt aantal regio's maar wordt verder uitgerold in de komende jaren.

We verlengen daarbij ook het project waarbij personen met een verhoogd risico op diabetes type 1 gratis groepsessies rond gezonde voeding kunnen volgen bij een erkende diëtist alvast tot en met 2022.

4. Het E-CLAIR project van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) en Universitair Ziekenhuis Leuven (UZ Leuven) heeft tot doel in samenwerking met verschillende Vlaamse oogheelkundige afdelingen, de efficiëntie van op kunstmatige intelligentie gebaseerde diabetische retinopathie screening in Vlaanderen in kaart te brengen. Diabetische retinopathie is de belangrijkste oorzaak van blindheid en visuele handicap bij de werkende bevolking. Het risico op verlies van het gezichtsvermogen kan aanzienlijk worden verminderd met een jaarlijkse screening van het netvlies en de opsporing van gevallen die moeten worden doorverwezen voor follow-up en behandeling. Vandaag de dag gebeurt dit jaarlijks onderzoek in Vlaanderen uitsluitend door een oogarts. Handmatige detectie van diabetische retinopathie is echter arbeidsintensief, waardoor er soms lange wachttijden voor de patiënt ontstaan en er mogelijk sprake is van een gebrek aan zorg wanneer dat nodig is. Met de op artificiële intelligentie gebaseerde MONA-DR (<https://mona.health/>) toepassing willen de onderzoekers inzetten op geautomatiseerde detectie van diabetische retinopathie. Daarnaast wordt onderzocht op welke manier deze automatische detectie kan toegepast worden in het Vlaamse gezondheidszorgsysteem met als doel een efficiënte, veilige en kosteneffectieve screening.

De CRISTAL-studie, gecoördineerd door UZ Leuven in samenwerking met UZA, UZ Gent, UZ Brussel, Imelda Bonheiden, OLV-Aalst-Asse, AZ St. Jan Brugge, AZ

Groeninge Kortrijk, AZ Nikolaas in St. Niklaas en AZ Delta Roeselare, zal bij zwangere vrouwen met diabetes type 1 de veiligheid, de doeltreffendheid, de haalbaarheid en de kosteneffectiviteit van een kunstmatige alvleesklier evalueren, in vergelijking met een routinebehandeling met een gewone insulinepomp of insuline-injecties. Type 1 diabetes tijdens de zwangerschap gaat gepaard met een verhoogd risico op maternale en neonatale complicaties zoals macrosomie, pre-eclampsie, premature bevalling, keizersnede, aangeboren misvormingen en perinatale sterfte. Zelfs met een toenemend gebruik van nieuwe technologieën voor continue glucosecontrole en insulinepomp, blijven zwangere vrouwen met type 1 diabetes tijdens de zwangerschap gemiddeld onvoldoende glycemische controle hebben. In de CRISTAL-studie zal worden onderzocht of een kunstmatige alvleesklier voor deze vrouwen een doeltreffend en veilig alternatief kan zijn.

We zijn vanuit de Vlaamse overheid niet rechtstreeks betrokken bij deze onderzoeken.